

ŘEPKA OLEJKA V ČR

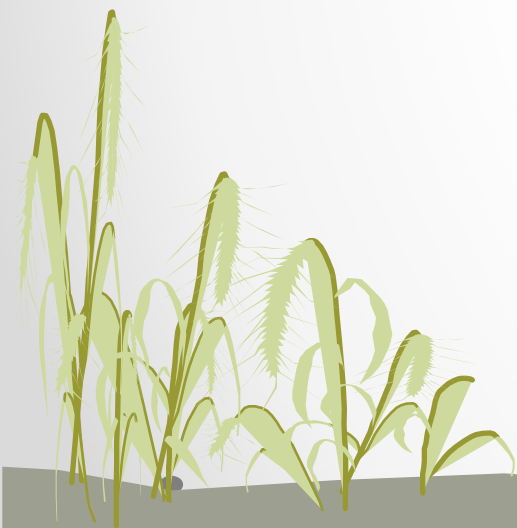
DRAHOŠOVÁ Romana, 499030

GKGI, 2. ročník

OBSAH

1. Biologická charakteristika
2. Nároky na prostředí řepky olejky
3. Pěstování řepky v ČR
4. Důvody PRO / PROTI pěstování řepky
5. Význam
6. 2 nejvýznamnější produkty
7. Osevní plochy řepky za období 1980 – 2020
8. Vývoj ploch zemědělských plodin za období 1980 - 2018
9. Porovnání osevních ploch mezi roky 2002, 2012, 2020
10. Řepka x volně žijící zvířata
11. Zdroje

Biologická charakteristika

- Je to jednoletá rostlina, cizosprašná a medonosná
- Patří do čeledi brukvovitých
- Má ozimou i jarní formu
- Na podzim vytváří listovou růžici
- Květy má žluté a uspořádané do řídkého hroznu
- Plodem je šešule
- Obsah oleje v semeni je 45 – 49 %

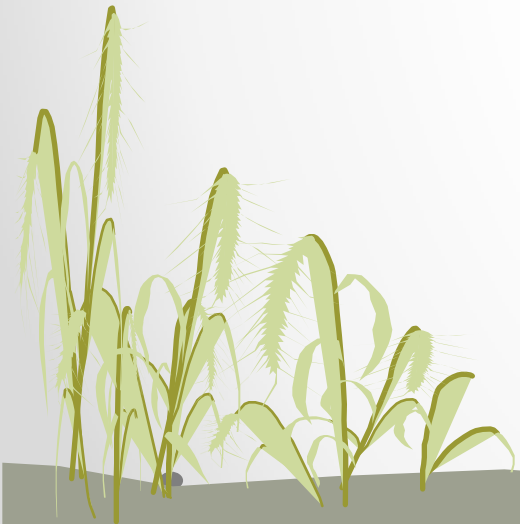
Nároky na prostředí řepky olejky

- Řepce vyhovují bramborářské výrobní oblasti s ročním srážkami 500 – 700 mm a teplotou 6,5 - 8,5 °C
- Během zimy jsou výhodnější mírnější teploty (vydrží až – 20 °C)
- Nejlépe ji vyhovují hluboké hlinité půdy s dostatkem humusu, Ca, Mg a pH 6 – 6,5.
- Nevhodné jsou půdy těžké, hrudovité a obtížně zpracovatelské
- Za nejlepší předplodiny jsou rané brambory, luskoviny, obilniny
- Po řepce volíme ozimé obilniny

Pěstování řepky v ČR

- Od roku 1999 se plocha řepky zvýšila 4x (ze 4 % na 17 % orné půdy)
- Průměrný výnos se pohybuje okolo 3,2 t/ha
- Po roce 2013 pokles ploch
- Od roku 2017 nárůst ploch
- V ČR je to hlavní olejnína

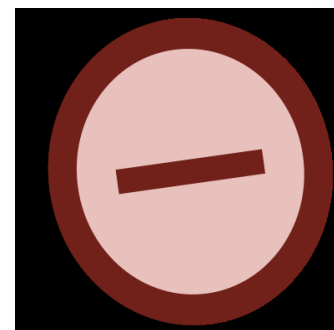
Důvody **PRO** pěstování řepky

- **Dobrá předplodina** pro obilniny
- **Propracované pěstební technologie**
- **Dobře se prodává** – marketing, odbyt, stabilní výnos, cena

Důvody **PROTI** pěstování řepky

- **Vysoká koncentrace** v osevních postupech = **vysoké vstupy** (pesticidy a hnojiva) – otázka rentabilit + **vliv sucha**
- **Problémy s erozí** (řepka je považována za problematickou plodinu z pohledu eroze)
- **Efekt „Žlutých polí“** – **negativní odezva veřejnosti + média**

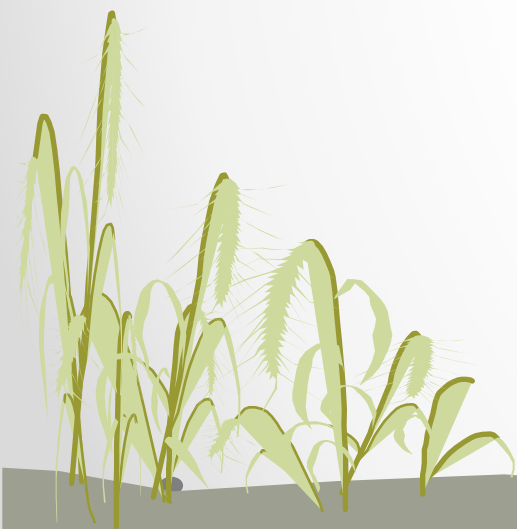

VÝZNAM

- Je potravinářskou surovinou pro lidskou výživu
- Extrahované šroty, případně pokrutiny či semena jsou významnou součástí krmných směsí
- Biomasa se užívá jako zelené krmení či hnojení
- Řepkový olej je významnou surovinou pro chemický průmysl (oleochemie) a jako zdroj obnovitelné energie místo fosilních zdrojů (tzv. bionafta, případně ekomazadla)

- Řepková bílkovina je využitelným zdrojem pro lidskou výživu
- Výborně se osvědčila také jako předplodina
- Zvyšuje úrodnost půdy, odpleveluje a snižuje potřebu průmyslových hnojiv
- Brání erozi půd, splavování dusíkatých látek a snižuje znečištění půdy a vodních zdrojů
- Je zdrojem obživy pro volně žijící faunu a významným krajino tvorným prvkem

2 nejvýznamnější produkty

1. ŘEPKOVÝ OLEJ

- Vyrábí se lisováním řepkového semene
- Energeticky nenáročná a k přírodě šetrná výroba
- Obsahuje velmi málo nasycených kyselin a vysoké procento „neutrální“ kyseliny olejové
- Obsahuje zhruba 42 % tuků, 22 % bílkovin, 8 % vody, 12 % vlákniny a ligninu, 18 % ostatní

2. BIONAFTA

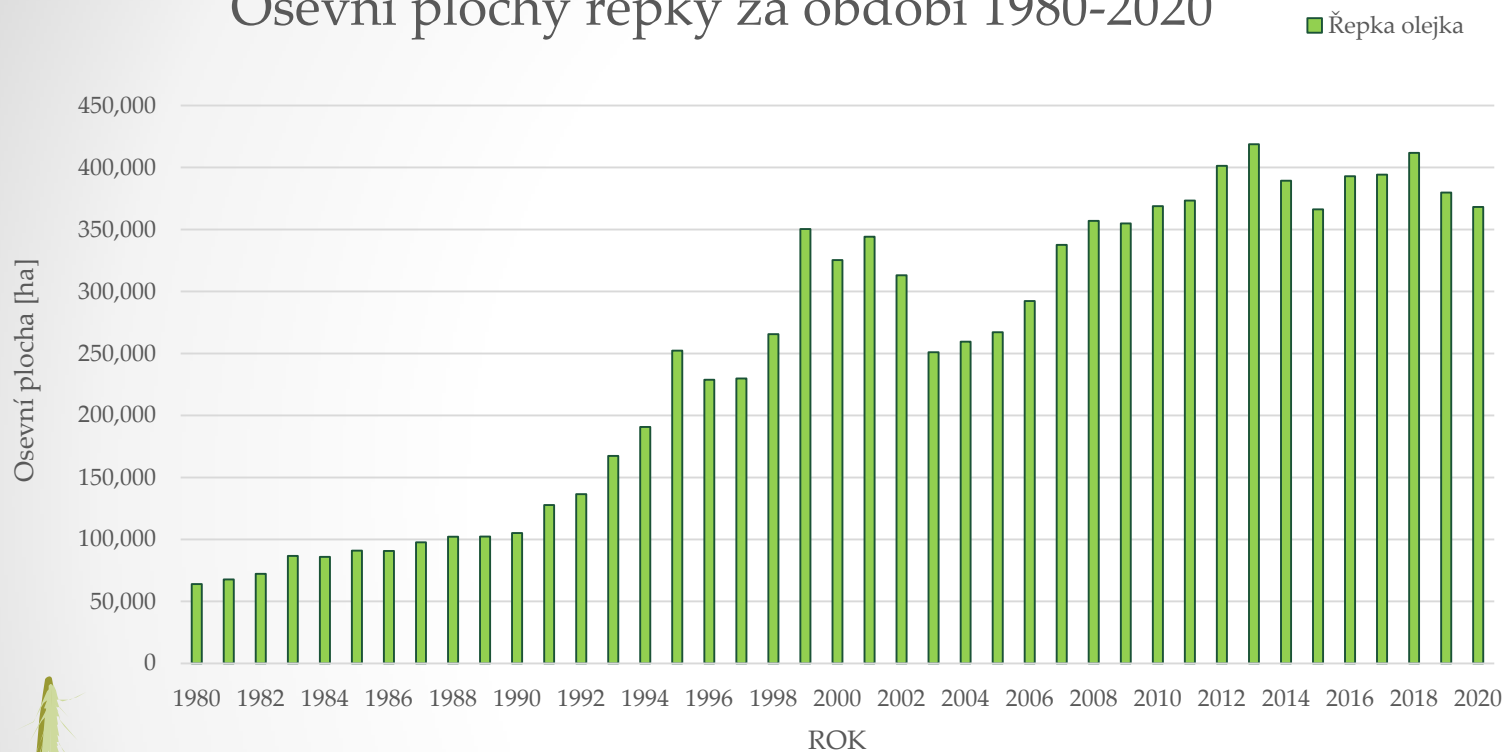
- Již před rokem distribuováno v některých čerpacích stanicích jako bionafta I.generace
- Jedná se o čistý metylester řepkového oleje, který je vyráběný klasickou reesterifikací
- Nevýhody – nižší výkon, vyšší spotřeba paliva

→ bionafta II.generace

- Vícekomponentní palivo, které podle nařízení vlády obsahuje min. 30 % metylesteru řepkového oleje
- Zbylá část se využívá jako motorová nafta

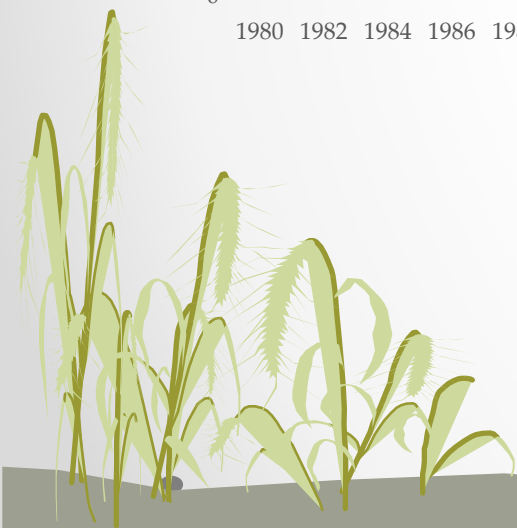

Osevní plochy řepky za období 1980-2020

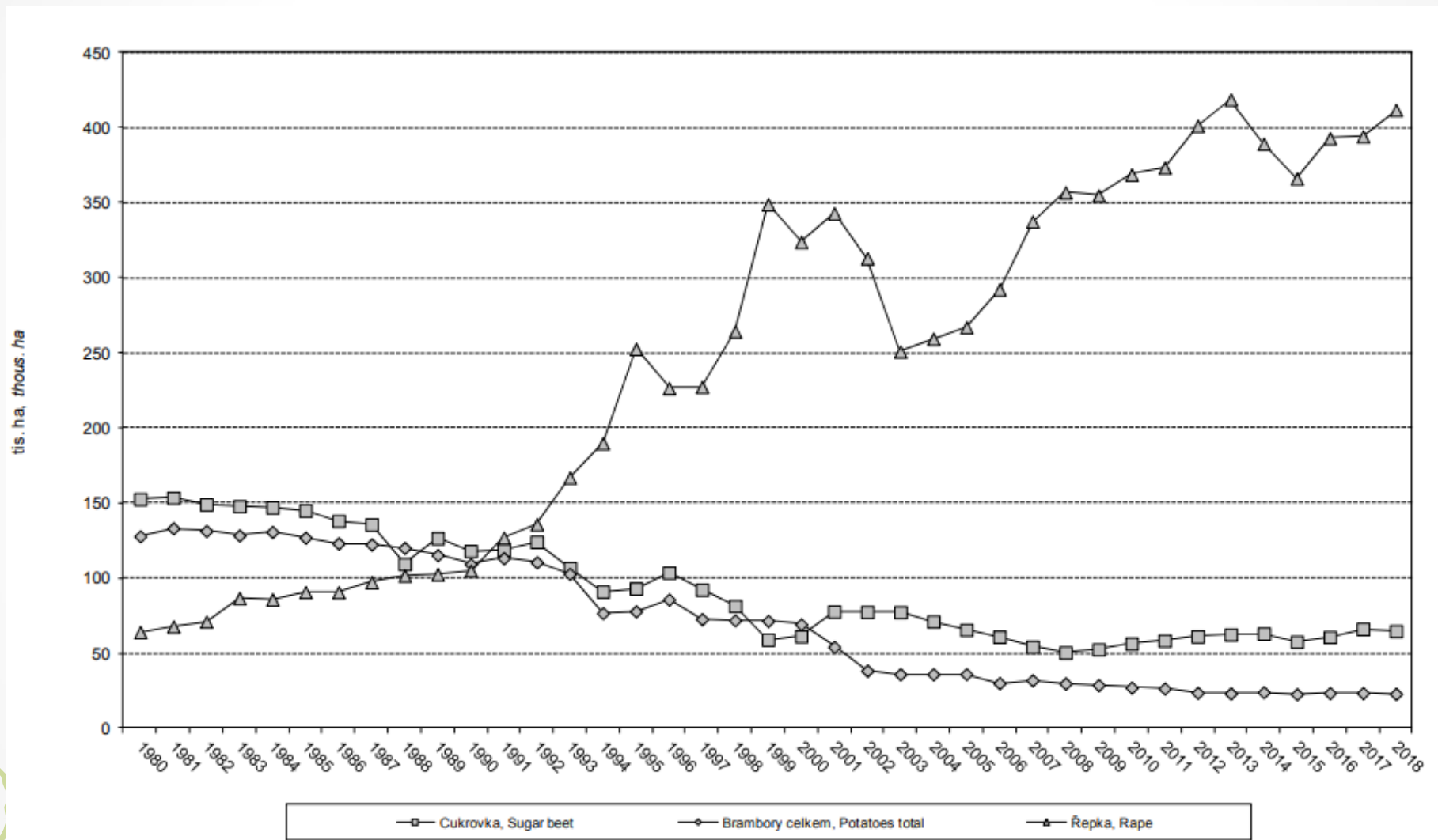

Osevní plochy řepky za období 1980 - 2020

- Do roku 1991 – okolo 100 000 ha
- Výrazný pokles v roce 2003 a následný nárůst
- Max – v roce 2013 (418 808 ha)

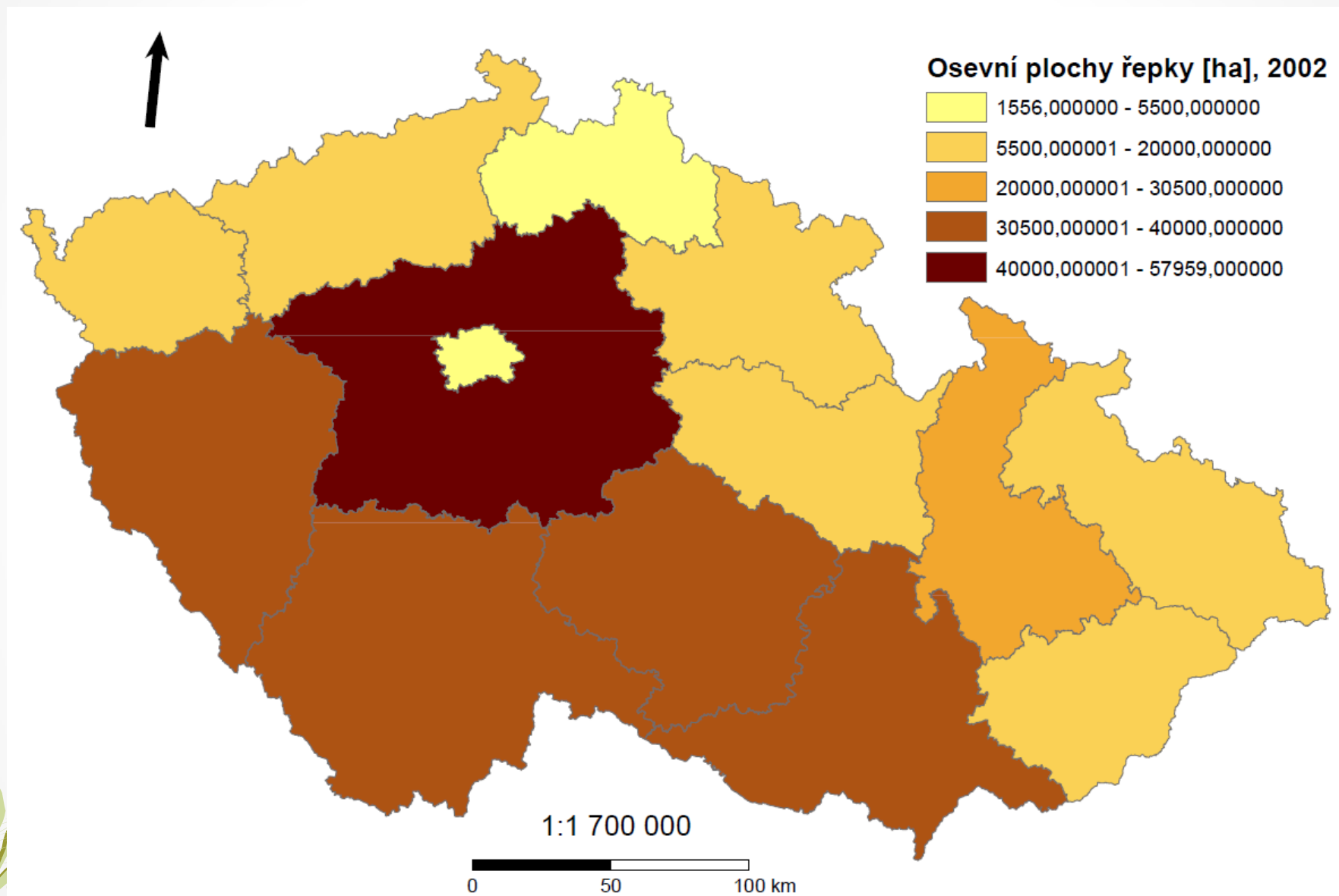

Vývoj ploch zemědělských plodin za období 1980 - 2018

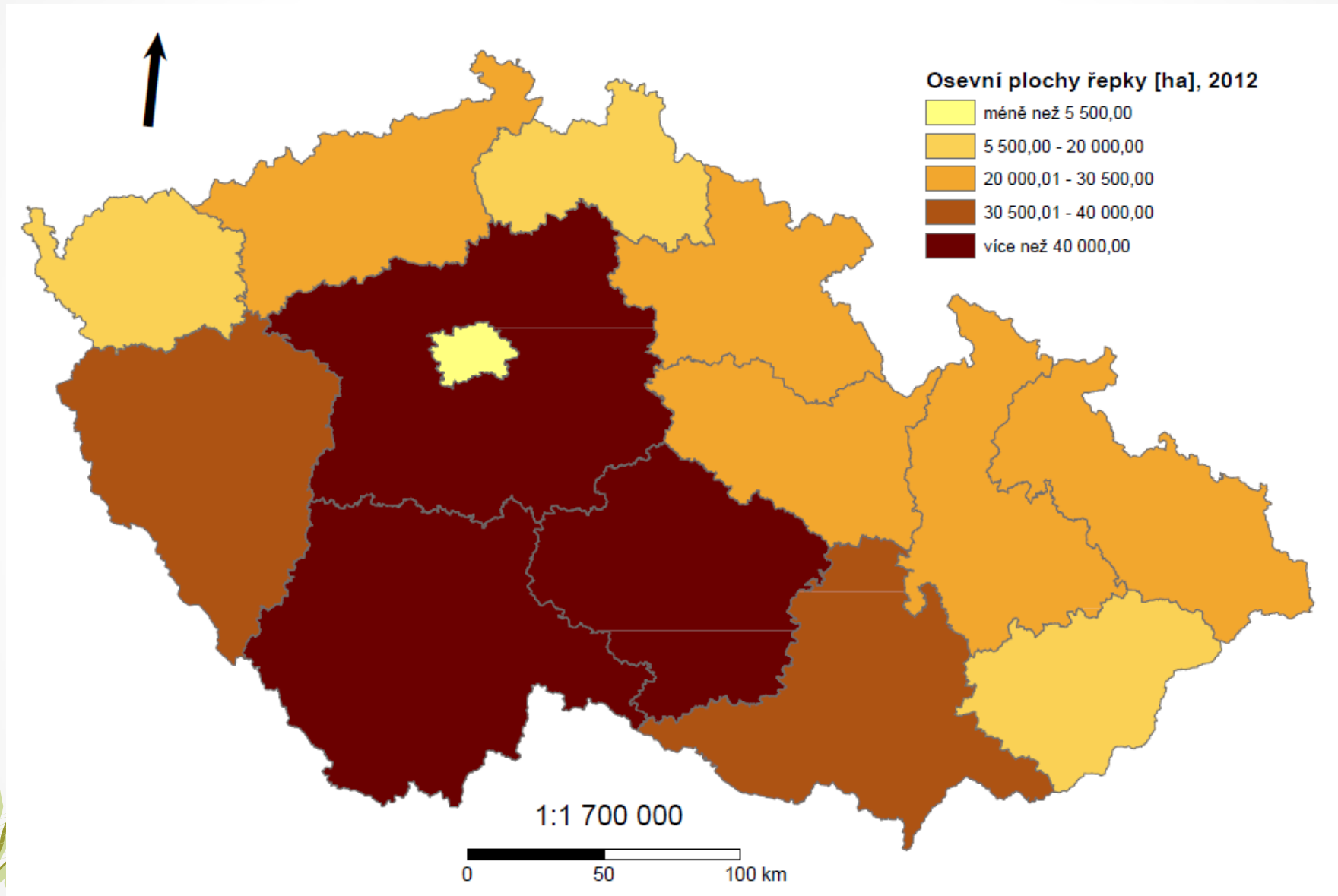

Vývoj ploch zemědělských plodin od roku 1980 do roku 2018, zdroj: ČSÚ.

Osevní plochy řepky 2002

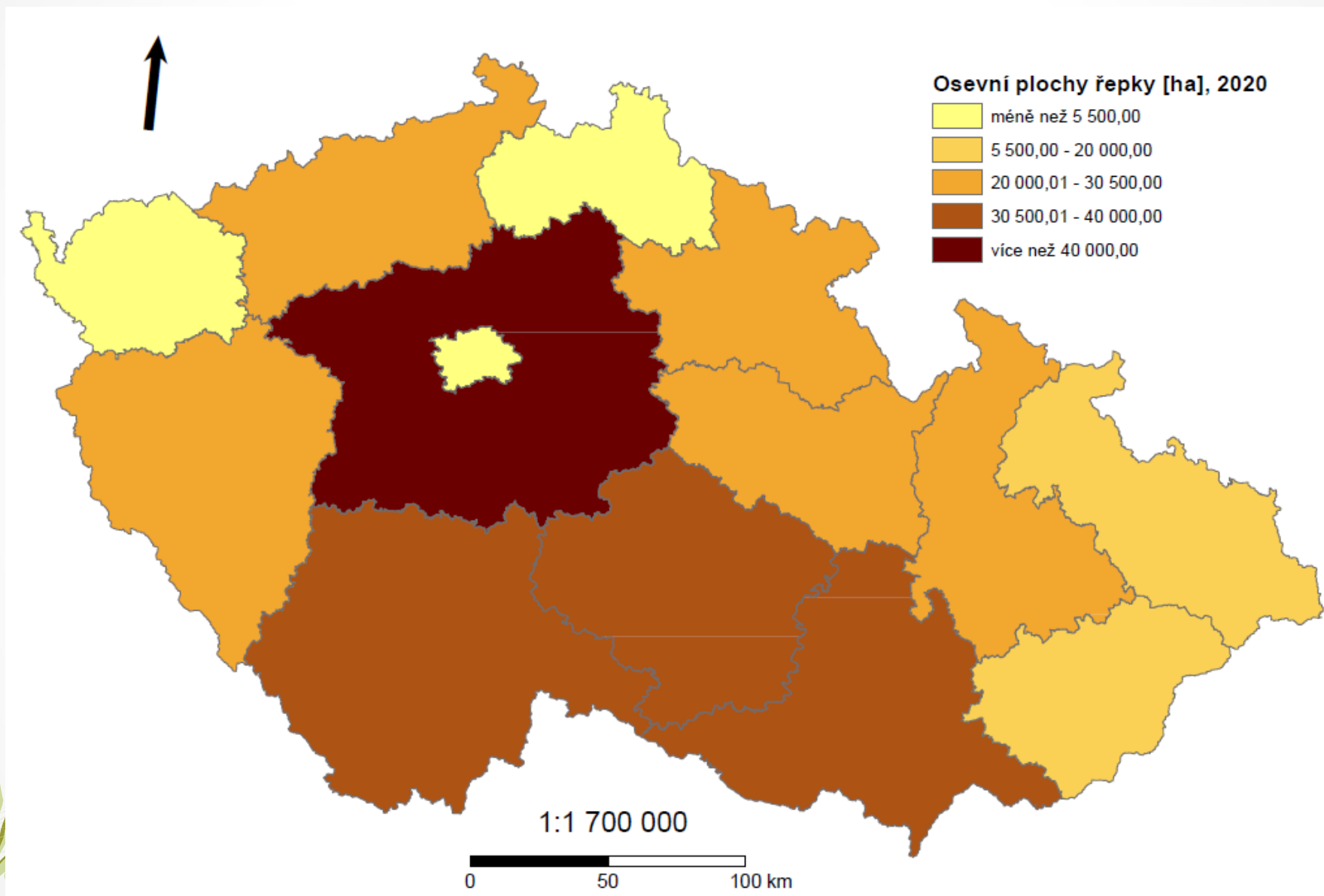

Osevní plochy řepky 2012

DRAHOŠOVÁ, R (2021, ArcGis zdroj: ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, 2016, ČSÚ).

Osevní plochy řepky 2020

DRAHOŠOVÁ, R (2021, ArcGis zdroj: ©ArcČR, ARCDATA PRAHA, 2016, ČSÚ).

Řepka x volně žijící zvířata

- „Smrtící past pro srnčí zvěř“
- Řepka produkuje nebo má ve svých listech glykosiruláty.
  - způsobuje úporné průjmy, nadmutí, překyselení bachorového obsahu, ztrátu plachosti, rozpad červených krvinek, oslepnutí a následný úhyn
- Ale je i řepka, která neobsahuje glykosiruláty, takže záleží na svědomitosti zemědělců

Zdroje

- Může být B100 plnohodnotnou náhradou motorové nafty? - Petrol.cz. *Úvodní stránka - Petrol.cz* [online]. Copyright © 2000 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://www.petrol.cz/aktuality/muze-byt-b100-plnohodnotnou-nahradou-motorove-nafty-3468>
- Řepkový olej má nejvhodnější složení mastných kyselin | Víím, co jím. *Vím, co jím - zdravý životní styl* [online]. Copyright © 2021 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: https://www.vimcojim.cz/magazin/clanky/o-vyzive/Repkovy-olej-ma-nejvhodnejsi-slozeni-mastnych-kyselin_s10010x19711.html
- Klasické plodiny skomírají. Zato řepka roste, kam se podíváš - Orlický deník. *Orlický deník - informace, které jsou vám nejbliž* [online]. Copyright © [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: https://orlicky.denik.cz/zpravy_region/klasicke-plodiny-skomiraji-zato-repka-roste-kam-se-podivas-20171104.html
- Řepka vysává půdu a znečišťuje vodu. „Ale vyplatí se,“ obhajuje zemědělců šéf svazu pěstitelů | Plus. *Český rozhlas Plus* [online]. Copyright © 1997 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/repka-vysava-pudu-a-znecistuje-vodu-ale-vyplati-se-obhajuje-zemedelce-sef-svazu-6506498>
- Piloti vs. řepka aneb proč nesedat do žlutého - Aeroweb.cz. *Aeroweb.cz* [online]. Copyright © 2005 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://www.aeroweb.cz/clanky/5956-piloti-vs-repka-aneb-proc-nesedat-do-zluteho>
- Český statistický úřad | ČSÚ. *Český statistický úřad | ČSÚ* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov> [cit. 15.03.2021].
- Otrava srnčí zvěře řepkou. *Veterinární ordinace Kralupy* [online]. Dostupné z: <https://www.vetkralupy.cz/aktuality/23-otrava-srn-ci-zvere-repkou.html> [cit. 15.03.2021].
- Řepka olejka: škodí, nebo prospívá? | ZS ČR. *Zemědělský svaz ČR* [online]. Copyright © 2018 [cit. 15.03.2021]. Dostupné z: <https://www.zscr.cz/clanek/repka-olejka-skodi-nebo-prospiva-2283> [cit. 15.03.2021].
- Řepka – Soufflet Agro. [online]. Dostupné z: <http://www.soufflet-agro.cz/cs/osiva/repka> [cit. 15.03.2021].
- Řepka ozimá - složitost pěstování aneb „Řepka za politiky nemůže“ - Články - Agromanual.cz. *Profesionální informace pro agronomy - Agromanual.cz* [online]. Copyright © 2020 [cit. 15.03.2021]. Dostupné z: <https://www.agromanual.cz/cz/clanky/technologie/repka-ozima-slozitest-pestovani-aneb-repka-za-politiky-nemuze>

DĚKUJI ZA POZORNOST

